

Zagreb, 26. lipnja 2018.

## **Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku za treće tromjesečje 2019.**

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.), kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0%, primjenjivati i u trećem tromjesečju 2019.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala omogućena je upotreba instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe za ograničavanjem prekomjernoga kreditnog rasta, a riječ je o promjenjivom kapitalnom zahtjevu koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (tj. omjeru kredita odobrenih stanovništvu i nefinancijskim poduzećima i bruto domaćeg proizvoda)<sup>1</sup>. Navedenom Odlukom određena je stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju nove analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da se zadržava ista visina stope od 0%, koja će se primjenjivati u trećem tromjesečju 2019., odnosno od 1. srpnja 2019. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se i relevantne informacije.

Blago ubrzanje gospodarske aktivnosti u prvom tromjesečju 2018. bilo je praćeno i jačanjem rasta domaćih plasmana drugih monetarnih financijskih institucija (domaćim sektorima, osim središnje države), mjereno transakcijama. No, konsolidirano stanje ukupnih domaćih plasmana na godišnjoj je razini ostalo gotovo nepromijenjeno, prije svega zbog nastavka prodaje neprihodonosnih plasmana, a manjim dijelom i zbog jačanja tečaja kune. Pritom se stanje domaćih plasmana nefinancijskim poduzećima nastavilo smanjivati, dok je u sektoru kućanstava zabilježeno povećanje, i to ponajviše zbog porasta stambenih kredita. Takva su kretanja bila praćena prvim dugotrajnijim oporavkom cijena stambenih nekretnina nakon izbivanja krize, čiji se rast dodatno ubrzao krajem prošle godine (na 7,4% na godišnjoj razini u četvrtom tromjesečju 2017.). Nadalje, u prvom tromjesečju 2018. nastavljeno je razduživanje nefinancijskih poduzeća i stanovništva prema inozemstvu, mjereno i na osnovi transakcija i na osnovi stanja inozemnog duga.

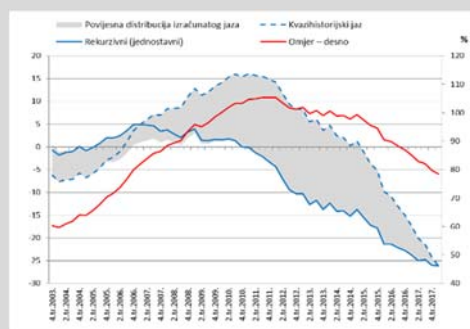
---

<sup>1</sup> Detaljna metodološka pojašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost, br. 13, srpanj 2014.

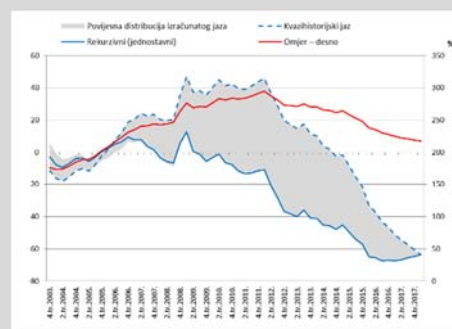
Budući da se stanje ukupnih domaćih i inozemnih potraživanja od nefinancijskog sektora (nefinancijskih poduzeća i kućanstava) nastavilo smanjivati i tijekom prvog tromjesečja 2018., uz istodobni rast nominalnog bruto domaćeg proizvoda, to je naposljetku rezultiralo nastavkom smanjivanja standardiziranog pokazatelja relativne zaduženosti. Na kraju prvog tromjesečja 2018. taj je pokazatelj pao na 78,5%, dok je jaz zaduženosti izračunat na temelju standardiziranog omjera i dalje negativan na -26,1% (Slika 1.a). Specifični pokazatelj relativne zaduženosti zasnovan na užoj definiciji kredita, koja obuhvaća samo kredite domaćih kreditnih institucija nefinancijskom sektoru, stavljenih u odnos prema tromjesečnom, sezonski prilagođenom BDP-u (Slika 1.b) također se nastavio smanjivati, uz negativan jaz zaduženosti. S obzirom na to da i dalje ne postoji ciklički pritisak koji bi zahtijevao korektivne akcije HNB-a, referentni pokazatelj potrebne visine zaštitnoga protucikličkog sloja kapitala procijenjen za treće tromjesečje 2019. ostao je na razini od 0%.

**Slika 1. Pokazatelji relativne zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)<sup>a</sup>**

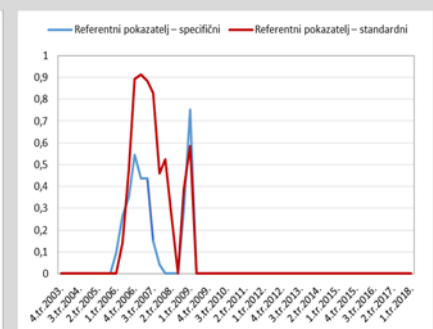
1.a Standardizirani pokazatelj



1.b Specifični pokazatelj



**Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja**



<sup>a</sup> Izračuni svih relevantnih omjera (standardizirani je omjer ukupnih plasmana, tj. domaćih plasmana i inozemnog duga, te nominalnoga godišnjeg BDP-a, dok je specifični omjer kredita domaćih kreditnih institucija i tromjesečnog sezonski prilagođenog BDP-a) i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvazihistorijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekurzivni jaz na desnostranom pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnoga (rekurzivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a.

HNB će u sklopu makroprudencijalne politike nastaviti redovito pratiti razvoj mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba nefinancijskog sektora te na tromjesečnoj osnovi objavljujati stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, kao i sve referentne pokazatelje potrebne za njegov izračun. Pritom će se oslanjati i na sve druge važne informacije i pokazatelje koji bi mogli upućivati na rizike prekomjernoga kreditiranja, kao što su kretanje cijena na tržištima robe i usluga, kretanje cijena nekretnina, saldo tekućeg računa platne bilance, dinamika kreditnih plasmana i monetarnih agregata te sve ostalo što je dostupno na mrežnim stranicama: <http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/bilten>.